

SAUDA KONTROLLUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: mandag 14. november 2016
Tid: kl. 10.00
Sted: Sauda Rådhus, kommunestyresalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltilf. 959 86 977 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert i sak 18/16

Sakliste:

- 16/16 Godkjenning av protokoll 12.09.16
- 17/16 Referat- og orienteringssaker 14.11.16
- 18/16 Orientering om forslaget til budsjett 2017 og økonomiplan 2018-2020
- 19/16 Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt – «Økonomistyring»
- 20/16 Overordnet revisjonsstrategi / revisjonsplan for regnskapsåret 2016
- 21/16 Møteplan for 2017 - kontrollutvalget

Eventuelt

Sauda/Aksdal, 07.11.16

Alan G. Thompson (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert i sak 18/16)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	14.11.16	16/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 12.09.16

Saksvedlegg: Protokoll fra møte i kontrollutvalget 12.09.16

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 12.09.16 til godkjenning. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt kommunen.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 12.09.16 godkjennes.

Aksdal, 07.11.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

SAUDA KONTROLLUTVALG

PROTOKOLL

Mandag 12. september 2016 ble det avholdt møte i Sauda kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Alan G. Thompson.

MØTESTED:	Sauda Rådhus, kommunestyresalen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 10.00 – kl. 11.15
MØTENDE MEDLEMMER:	Alan G. Thompson (Ap), Jon L. Grindheim (Sp), Signe Marie Breivik (Krf), Eirik T. Lygre (V) og Wenche Pleym (Ap)
FORFALL:	Ingen
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor Roald Stakland - KPMG AS Haugesund
ANDRE SOM MØTTE:	Kommunalsjef Andreas Fløgstad
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 10/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL 25.04.16

Sekretariatets innstilling:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 25.04.16 godkjennes.

Behandling i kontrollutvalget 12.09.16:

W. Pleim hadde spørsmål til sak 06/16 vedr. utlysning av stilling som daglig leder for PP-tjenesten. Kommunalsjefen svarte at den ikke var utlyst, men at det var en prosess i gang.

Hun etterlyste, under henvisning til sak 07/16, oversikt over kommunale (politiske) vedtak og oppfølging. Rådmannen lovet i møtet slik oversikt til dagens møte – men den var ikke framlagt. Sekretariatet vil følge opp saken.

Protokollen ble godkjent uten ytterligere merknader.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.09.16:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 25.04.16 godkjennes.

SAK 11/16 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 12.09.16

26. Statusrapport pr. september 2016
27. Kostnader og budsjett for kontroll og tilsyn pr. september 2016 – økonomirapporter
28. Orientering fra FKT-konferansen 7. – 8. juni 2016
29. K-styrevedtak 22.06.16, sak 66/16 – Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2016-2020
30. Spørsmål om styremøte i et IKS – uttalelse fra KMD 04.04.16

Behandling i kontrollutvalget 12.09.16:

Leder gikk igjennom referatsakene. Han opplyste at etter dialog med administrasjonen om budsjett og forbruk for inneværende år, skulle budsjettet for kontroll og tilsyn endres til utvalget sin opprinnelige innstilling, jf. e-post fra økonomisjefen. Revisjonsutgifter til Sauda Bedriftskapital as, var også ført på samme ansvar som revisjon/kontrollutvalg. Disse bør føres på en egen art, selv om de skal viderefaktureres.

Sekretær refererte fra FKT-konferansen. Det hadde vært en nyttig og lærerik konferanse. Det var også Breivik, Pleym og Thompson enige om. Utvalgsleder var blitt valgt inn som vararepresentant til styret i FKT og refererte fra ett nylig avholdt styremøte i Oslo.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.09.16:

Referatsakene 26 – 30 blir tatt til orientering.

SAK 12/16 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «INTERNKONTROLL – MED EIT SÆRSKILT BLIKK PÅ INNKJØP»

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen si tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport om «Internkontroll» til orientering.

Melding om oppfølging blir sendt kommunestyret til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 12.09.16:

Leder gjorde kort rede for vedtaket i kommunestyret og rådmannen sin tilbakemelding. Kommunalsjefen supplerte det skriftlige svaret som var vedlagt saken. Han opplyste at administrasjonen hele tiden forsøker å holde seg oppdatert med nye regler og forskrifter innen offentlige anskaffelser. De søkte informasjon og hjelp hos bl.a. Innkjøpssamarbeidet på Haugalandet. Oppdaterte maler for rutiner og skjemaer fra Difi ble brukt.

Utvalget var fornøyd med tilbakemeldingen, og mente at saken kunne legges fram som en orienteringssak til kommunestyret, ettersom rapporten allerede var behandlet som egen sak.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.09.16:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen si tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport om «Internkontroll» til orientering.

Melding om oppfølging blir sendt kommunestyret til orientering.

SAK 13/16 VURDERING AV REVISORS UAVHENGIGHET 2016

Sekretariatets innstilling:

Kontrollutvalget tar den framlagte «Egenvurdering av uavhengighet», av 19.08.16 fra oppdragsansvarlig revisor Roald Stakland, til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 12.09.16:

Regnskapsrevisor Stakland gjorde greie for erklæringen. Han forklarte at den var i henhold til kommuneloven og en viktig formalitet. Han svarte bekræftende på at det kun er en egen-erklæring, men at den må oppfylle lovkravene.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.09.16:

Kontrollutvalget tar den framlagte «Egenvurdering av uavhengighet», av 19.08.16 fra oppdragsansvarlig revisor Roald Stakland, til orientering.

SAK 14/16 VALG AV NYTT FORVALTNINGREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg ber KPMG AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "xxxxx" til møtet den 14.11.16.

Behandling i kontrollutvalget 12.09.16:

Sekretær orienterte om prosessen med å velge og bestille nytt prosjekt nå, også med tanke på budsjettmidler.

Medlemmene var enige om at de ville velge enten prosjekt 1 om økonomistyring eller prosjekt 2 om kvalitet innenfor Pleie og omsorg.

Utvalget drøftet aktuelle problemstillinger og innhold i prosjekt 2. Det ble opplyst at det var nedsatt en egen arbeidsgruppe bestående av politikere, folk fra administrasjonen og tillitsvalgte som skulle se på fremtidig organisering av Pleie og omsorgsektoren. Mandatet til denne gruppen ble lest opp. Utvalget mente at mandatet delvis ville overlape en forvaltningsrevisjon. Resultatene av arbeidet skulle etter planen være klart på slutten av året. Medlemmene ble enige om at det ville være bedre å vente med prosjekt 2 til resultatene fra arbeidsgruppen forelå.

Utvalget ble enige om å bestille prosjekt 1 om økonomistyring nå. Revisor noterte seg innspill fra medlemmene. Disse blir innarbeidet i prosjektplanen, som vil bli lagt frem i neste møte.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.09.16:

Sauda kontrollutvalg ber KPMG AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "Økonomistyring" til møtet den 14.11.16.

SAK 15/16 BUDSJETT 2017 - KONTROLL OG TILSYN KONTROLLUTVALGETS FORSLAG

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg fremmer forslag om budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Sauda kommune med en totalramme på **kr 797 000 inkl. mva.** for 2017 fordelt med følgende:

Kontrollutvalget	kr	118 000
Kjøp av sekretærtjenester	kr	167.000
Kjøp av revisjonstjenester inkl. mva.	kr	512 000
Totalt	kr	797 000

Behandling i kontrollutvalget 12.09.16:

Utvalget hadde ingen merknader og sluttet seg til forslaget slik det var fremlagt. Leder påpekte at merverdiavgiften bør synliggjøres og føres på riktig art i budsjettet til kommunen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.09.16:

*Sauda kontrollutvalg fremmer forslag om budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Sauda kommune med en totalramme på **kr 797 000 inkl. mva.** for 2017 fordelt med følgende:*

<i>Kontrollutvalget</i>	<i>kr</i>	<i>118 000</i>
<i>Kjøp av sekretærtjenester</i>	<i>kr</i>	<i>167.000</i>
<i>Kjøp av revisjonstjenester inkl. mva.</i>	<i>kr</i>	<i>512 000</i>
<i>Totalt</i>	<i>kr</i>	<i>797 000</i>

EVENTUELT

Ingen saker ble meldt.

Sekretær opplyste at dato for dagskonferansen i Sandnes blir 17.11.16, og minnet medlemmene på at i novembermøtet skal møteplan for 2017 behandles.

Neste møte: 14.11.16 – kl. 10.00

Sauda/Aksdal, 12.09.16

Alan G. Thompson
Leder

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	14.11.16	17/16
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 14.11.16**Saksvedlegg:**

31. Statusrapport pr. november 2016
32. K-styrevedtak 19.10.16,sak 18/16 – oppfølging av rapport om Internkontroll
33. Utgifter til kontroll og tilsyn pr. november 2016 – vil bli ettersendt/delt ut i møtet
34. Invitasjon fra FKT Rogaland til Høstkonferanse 17.11.16 i Sandnes
35. Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) – høringsuttale til NOU: 4 Ny kommunelov
36. Kommunal rapport 29.09.16 – om revisjonsutgifter
37. KOSTRA-tall vedr. funksjon 110 – Kontroll og revisjon

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene 31 – 37 blir tatt til orientering.

Aksdal, 07.11.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Kontrollutvalget - statusoversikt pr. november

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Økonomistyring	14.11.16	200 timer			
Selskapskontroller					
Andre saker					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Overordnet analyse	16.11.15	25.04.16	22.06.16		
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	16.11.15	25.04.16	22.06.16		
Selskapskontroller					
Overordnet analyse for selskapskontroll	16.11.15	25.04.16	22.06.16		
Plan for selskapskontroll 2016-2020	16.11.15	25.04.16	22.06.16		
Andre saker					

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Fulgt opp	Merknader
Internkontroll	23.02.15	07.09.15	10.02.16	12.09.19/k-st 19.10.16	Avslutta
Teknisk eining	05.05.14	23.02.15	22.04.15	01.02.16	Avslutta
Legetenesta	29.04.13	14.10.13	18.12.13	05.05.14	Avslutta
Selskapskontroller					
Interkommunalt arkiv	25.04.12	18.02.13	10.04.13	KU/ K-st 17.02.14/ 09.04.14	Avslutta

091/2016: Godkjenning av møteprotokoll fra møte 21.09.2016

Møteprotokoll fra møte 21.09.2016 blir godkjent uten merknader.

Kommunestyret 19.10.2016

Behandling:

Vedtak:

Møteprotokoll fra møte 21.09.2016 blir godkjent uten merknader. Enstemmig vedtatt.

092/2016: Referatsaker til kommunestyremøte 19.10.16

Referatsakene tas til orientering.

Kommunestyret 19.10.2016

Behandling:

Vedtak:

Tatt til orientering.

018/2016: Oversendelse av orienteringssak til kommunestyret - oppfølging av rapport om Internkontroll

Kommunestyret 19.10.2016

Behandling:

Vedtak:

Tatt til orientering.

FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND

Høstkonferansen 2016

Quality Hotel Residence, Sandnes

17. november 2016

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariatet
Mottatt dato: 07.10.16
Journalført: 16/386/1the
Arkivkode: 033 ojh

Forum for kontrollutvalg i Rogaland har som formål å være en arena for utveksling av erfaringer. Hva kan vi lære av hverandre? Det er satt av tid til kommentarer og meningsutveksling til innleggene i programmet.

PROGRAM

- 10:00 **Velkommen**
Einar Endresen – leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland
- 10:05 **Fylkesmannens tilsyn med kommunene**
Grete Flåten, tilsynskoordinator, Fylkesmannen i Rogaland
- 10:45 Pause
- 11:00 **Varslinger**
Fylkesrådmann Trond Nerdal, Rogaland fylkeskommune
- 11:45 **Årsmøte 2016** – Forum for kontrollutvalg i Rogaland
- 12:00 **Lunsj**
- 13:00 **Korrupsjon og økonomiske misligheter i kommunene**
Einar Endresen, leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland og politispesialist i økonomisk kriminalitet.
- 13:45 Pause
- 14:00 **Selskapskontroll**
Rune O. Eskeland, forvaltningsrevisor, Rogaland Revisjon IKS
- 14:45 **Avslutning**

Pris **kr 900.-** pr. person

Påmelding innen **4. november** ved å sende e-post til mette.jensen.moen@rogfk.no med navn, verv/funksjon, kommune/firma og mailadresse. Kontrollutvalgsmedlemmer som oppgir mailadresse vil få årsmøtesakene tilsendt via e-post før konferansen.

VELKOMMEN!

For forum for kontrollutvalg i Rogaland
Kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat,
Rogaland fylkeskommune

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Oslo, 30. september 2016

HØRINGSUTTAELSE – NOU 2016: 4 NY KOMMUNELOV

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) viser til høringsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 4.4.2016. Vi har gjennomført en intern høring blant våre medlemmer, og styret avgir følgende uttalelse, med hovedfokus på områdene kontroll, tilsyn og revisjon i NOU 2016: 4 Ny kommunelov:

Innledende merknader

I kommuneloven ble bestiller-/utførermodellen mellom kontrollutvalg og revisjon rendyrket fra 2004. I utredningen mangler en beskrivelse av de ulike rollene for kontrollutvalget som bestillere, deres sekretariat som uavhengig operativt ledd og rådgiver for kontrollutvalgene i deres arbeid, og revisjonen som leverandør av revisjon og andre undersøkelser til kontrollutvalget etter deres bestilling.

Utredningen undergraver på mange måter bestiller-/utførermodellen, fordi revisjonsselskapene gis vesentlig innflytelse over kommunenes egenkontroll. Dette mener vi svekker den folkevalgte styringen, med redusert tillit til den kommunale egenkontrollen som resultat. Dette mener vi står i direkte motsetning til intensjonen med den helhetlige gjennomgangen av kommuneloven, som skulle være å styrke det kommunale selvstyret.

FKT mener at dagens ordning med en mer rendyrket bestiller-/utførermodell mellom kontrollutvalg og revisjon enn det lovforslaget legger opp til, må videreføres, med en klar forankring i kommunestyre og kontrollutvalg.

Kapittel 12 Valgbarhet. Ombudsplikt og suspensjon mv.

12.2 Valgbarhet

Lovutvalget foreslår i § 7-3 at lederen av sekretariatet for kontrollutvalget i kommunen eller fylkeskommunen bør utelukkes fra valg til organer nevnt i § 7-2, uten at dette er nærmere utredet. Det er i praksis også andre enn leder som er sekretær for kontrollutvalget, og da kan det bli problematisk også om ansatte i sekretariatet er valgbar. Av lovforslaget § 23-7 fremkommer at sekretariatsfunksjonen ikke kan legges til medlemmer av kontrollutvalget, kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen. Vi finner likevel at spørsmålet om hvilke regler som burde gjelde ansatte i sekretariatet generelt burde ha vært utredet. Kanskje burde det i forskrift også komme et krav om dokumentasjon av sekretærs uavhengighet, tilsvarende som kravet for

revisor i revisjonsforskriften § 15. Vi stiller oss gjerne til rådighet for å drøfte dette i det senere arbeidet med forskrifter til kommuneloven.

FKT vil påpeke at det mangler samsvar mellom § 7-3 og § 23-1 med hensyn til hvem som er utelukket fra valg til kontrollutvalget (punktene f-h mangler i § 7-3). Vi slutter oss til det som fremgår av § 23-1 og antar at det er det korrekte.

Vi viser også til kommentarene knyttet til kapittel 25.1.4.

FKT mener at utvalget i større grad burde ha drøftet om ansatte i sekretariatet til kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg er valgbare etter § 7-3.

Kapittel 23 Kontroll og tilsyn med kommunene

23.1 Innledning

I innledningen sies det at kapittel 23 skal gi en overordnet beskrivelse av kontroll- og tilsynsordninger med kommunen. Vår hovedinnvending er at kapitlet ikke har med en beskrivelse av kontrollutvalgets sekretariat, noe som er et helt nødvendig bakteppe for å forstå kontrollutvalgenes arbeid.

Lovendringen i 2004 innebar bl.a. at kontrollutvalgene fikk et uavhengig sekretariat, og en bestiller-/utførermodell ble tatt i bruk. Dette har ført til at kontrollutvalgenes arbeid har endret seg mye, og de har blitt vitalisert. Revisors rolle endret seg også med innføring av profesjonelt sekretariat. Revisor er etter dette en leverandør som handler på bestilling fra kontrollutvalget.

I og med at sekretariatet ikke er beskrevet, kommer heller ikke de ulike rollene til revisor og sekretær frem. Dette er en svakhet ved beskrivelsen.

FKT mener at sekretariatets rolle må beskrives som en naturlig del av kontroll- og tilsynsordningene i kommunens egenkontroll.

23.2 Ekstern og intern kontroll

I 6. avsnitt står det at det faglige grunnlaget i den delen av egenkontrollen som har folkevalgt ledelse ved kommunestyret og kontrollutvalget, ivaretas av revisjonen. Kontrollutvalgssekretariatets rolle i dette bildet nevnes ikke. Det er sekretariatet som saksbehandler sakene til kontrollutvalget, lager forslag til innstilling/vedtak og gir råd til utvalget i faglige spørsmål knyttet til kontroll og tilsyn. Revisjonen er en leverandør og utfører på bestilling fra kontrollutvalget.

FKT mener at kontrollutvalgssekretariatet er en viktig del av det faglige grunnlaget for den delen av egenkontrollen i kommunen som har folkevalgt ledelse.

23.3 Egenkontroll

I dette avsnittet beskrives at kontrollutvalget trenger bistand til å gjennomføre den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen og at «*Til å hjelpe seg har kontrollutvalget en faglig uavhengig revisjon*». Sekretariatet er ikke nevnt i denne beskrivelsen, noe som er en svakhet. Den løpende kontrollen består i hovedsak av at sekretariatet på vegne av kontrollutvalget ber om orienteringer og informasjon på ulike felt, legger opp saker til orientering i utvalget, virksomhetsbesøk og bestilling og oppfølging av revisjonsrapporter o.l. Sekretariatet er kontrollutvalgets rådgiver og diskusjonspartner i alle saker som utvalget tar opp.

FKT mener at et uavhengig og kompetent kontrollutvalgssekretariat bistår kontrollutvalget faglig med den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne.

23.5 Statsforvaltningskontroll og egenkontroll

Det er positivt at det foreslås et sterkere koordineringsansvar fra fylkesmannens side for å unngå unødvendig belastning på kommunene. Vi stiller imidlertid spørsmål ved om de foreslåtte virkemidler vil bli sterke nok for faktisk å redusere statlig kontroll.

Dialog med fylkesmannen om tilsyn og kontroll må skje mellom kontrollutvalg ved sekretariatet og fylkesmannen, ikke revisjonsenheten. Dette er den mest praktiske måten å få til en koordinering på, siden det er kontrollutvalget som vedtar hvilke undersøkelser revisjonen skal gjøre og innretningen på disse.

FKT mener at dialog med fylkesmannen om tilsyn og kontroll skal skje mellom kontrollutvalget ved sekretariatet og fylkesmannen.

23.7 Viktigste utfordringer

Vi støtter forslaget om at kommunen ved kontrollutvalget skal ha en mulighet til bedre kontroll med selskaper som kommunen er deleier i sammen med private aktører. Vi støtter lovforslagets understreking av behovet for å styrke rolleforståelsen i arbeidet med kontroll og tilsyn.

FKT støtter forslaget om at kommunens kontroll med virksomhet som foregår i selskaper og andre organer utenfor kommunen bør styrkes.

Kapittel 24 Internkontroll

FKT støtter utvalgets forslag om å innføre en tydeligere internkontrollbestemmelse i kommuneloven som erstatning for særlovgivningens bestemmelser om internkontroll for kommuneplikter.

Kapittel 25 Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet

25.1.1 Innledning

Vi støtter utvalgets forslag om å øke minimumskravet til antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem, ettersom bare tre medlemmer lett blir for sårbart ved forfall/fravær og kan begrense drøftingene i utvalgene. Det kunne samtidig vurderes nærmere om det også burde være en øvre grense for antall medlemmer i kontrollutvalget for å sikre effektivitet og partipolitisk uavhengighet.

FKT støtter forslaget om å øke minste antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem medlemmer.

25.1.4 Valgbarhetsregler

Vi støtter forslaget om å beholde dagens strenge valgbarhetsregler knyttet til folkevalgte og ansatte i kommunen/fylkeskommunen.

Utvalget foreslår å endre valgbarhetsreglene for medlemmer som har ledende stilling, styreverv eller er medlem av bedriftsforsamling i et selskap. Vi støtter forslaget, men vi savner en nærmere vurdering av valgbarheten til kontrollutvalget for eierrepresentanter. Også her kan det oppstå uheldige inhabilitetssituasjoner. Se også kommentarene til kapittel 12.2.

FKT støtter forslaget om at ansatte fortsatt skal være utelukket for valg til kontrollutvalget. Vi støtter også forslaget om strengere valgbarhetskrav knyttet til personer med ledende stillinger og verv i styre og bedriftsforsamling i selskaper som kommunen/fylkeskommunen har eierinteresser i. I tillegg ønsker vi at dette skal gjelde også for eierrepresentanter i slike selskaper (representantskap, generalforsamling mv.).

25.2 Høring i regi av kontrollutvalget

Utvalget presiserer i andre avsnitt s. 319 at begrepet «hos kommunen» skal forstås slik at det gjelder kun administrasjonen. Vi mener at dette ikke er i tråd med gjeldende rett i dag. I Vedlegg nr. 1 til rundskriv H-15/04 fremgår det av kommentarene til § 4 punkt 3 at

Kontrollutvalget er kommunestyrets/fylkestingets eget kontrollorgan og dermed ikke underlagt andre organer i kommunen/fylkeskommunen. Kontrollutvalgets tilsynsansvar omfatter derfor ikke kommunestyret/fylkestinget selv. Kontrollutvalget kan likevel uttale seg dersom kommunestyret/fylkestinget for eksempel har truffet eller er i ferd med å treffe et vedtak som vil være ulovlig.

Begrensningen knyttet til «*kontrollutvalgets tilsynsansvar omfatter derfor ikke...*» er tidligere tolket som at kontrollutvalgets tilsyn også omfatter det politiske nivået, så nær som kommunestyret/fylkestinget. Dette mener vi burde ha vært nærmere drøftet i utredningen.

FKT mener at siden det kun er kommunestyret/fylkestinget selv som ikke er omfattet av kontrollutvalgets tilsynsansvar, skal også folkevalgte ha plikt til å møte og forklare seg i høringer.

25.3 Kontrollutvalgsekretariatet

Utvalget legger til grunn at

«et faglig kompetent og velfungerende sekretariat er viktig for et uavhengig og godt arbeidende kontrollutvalg».

Vi anser dette som vesentlig, men synes ikke det gjenspeiles i utredningen. Sekretariat for kontrollutvalg ble lovpålagt i 2004. Kontrollutvalgenes arbeid har endret seg mye fra den tiden revisor var sekretær for utvalget. Utvalgene behandler flere saker og har blitt mer synlige og aktive med egne uavhengige og kompetente sekretariater enn under ordningen med revisor som sekretær.

FKT mener at sekretariatsfunksjonen og betydningen av et faglig kompetent og velfungerende sekretariat må beskrives tydeligere i lovproposisjonen.

25.3.4.1 Hvem som kan være sekretariat for kontrollutvalget

Vi støtter flertallets syn om at revisor ikke kan være sekretær for kontrollutvalget. Det ville være en svært uheldig rolleblanding dersom revisor skal legge frem resultatene av eget arbeid for kontrollutvalgene. I tillegg strider dette mot bestemmelsene om kontrollutvalgets tilsyn med revisor.

Som lovutvalget peker på, er det viktig at sekretariatet er uavhengig av kommunens administrasjon. Vi mener at det er uheldig dersom denne grunntanken omgås gjennom at kommuner inngår en bytteordning der administrasjonen i en kommune er sekretariat for kontrollutvalget i en annen kommune. Vi viser i denne forbindelse til Forum for kontroll og tilsyn sin uttalelse til KMD datert 24.2.2016 der det ble gitt følgende anbefaling:

1. Primært at slike bytteordninger blir erklært ulovlige og at de må opphøre snarest.
2. Sekundært at slike bytteordninger er meget uheldige og at de bør opphøre snarest.

I dag er det også noen revisjonsselskaper som er sekretariat for kontrollutvalg der de selv ikke er revisor. Dette er etter vår mening uheldig, og det er lett å trekke parallellen til at lovutvalget mener at sekretariatet ikke kan utføre revisjonsoppgaver. Det bør også gå motsatt vei. Særlig uheldig blir en slik rolleblanding i kommuner som har konkurranseutsatt revisjonen sin. I forbindelse med nye runder på konkurranseutsetting av revisjonstjenestene, vil revisjonsselskapet som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, få fullt innsyn i konkurrentene sine tilbud. Vi mener altså at revisjonsselskaper ikke bør kunne være sekretariat for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

Vi viser også til forslaget under kapittel 12.2 om at det kan være aktuelt å innføre dokumentasjon av uavhengighet for sekretær for kontrollutvalg.

FKT mener at sekretariatets uavhengighet må vektlegges sterkere gjennom at bytteordninger der administrasjonen i en kommune er sekretariat for kontrollutvalget i en annen kommune ikke er lovlig. I tillegg mener vi at revisjonsenheter ikke skal kunne utøve sekretariatsfunksjonen i kommuner, selv om de ikke utfører revisjonsoppgavene i den aktuelle kommunen.

25.3.4.2 Sekretariatets oppgaver

I utredningen fremstilles kontrollutvalgets sekretariat som et rent «møtetilretteleggingsorgan» på samme måte som møtesekretærorganet ellers i det kommunale system. Dette er en alt for snever fremstilling, sekretariatene har en mye mer omfattende rolle. Lovutvalget synes å være svært opptatt av de få sekretariatene som er små og bemannet med lite kompetanse, uten å ta hensyn til at de aller fleste sekretariatene er bemannet med en svært allsidig og relevant kompetanse, der de aller fleste har ansatte med høyere utdanning. Dersom saksbehandlerkompetanse ikke finnes i enkelte kontrollutvalgssekretariater, bør loven heller sette krav til dette i stedet for å overføre saksbehandleroppgaver til revisor.

Det er kontrollutvalgene som i detalj bestemmer hva sekretariatet skal utføre. Selv om sekretariatenes oppgaver og profil er noe forskjellig, utfører de fleste følgende arbeidsoppgaver (jf. Deloitte's rapport *Evaluerings. Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat* fra 2014 som også lovutvalget har vist til):

- Saksbehandling
- Utredning
- Administrasjon
- Rådgivning
- Koordinering/bindeledd

Sekretariatet skal dekke utvalgets behov for faglige ressurser, være utvalgets operative ledd, foreta utredning av for eksempel valg av revisjonsordning, påse at kontrollutvalgets saker er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt, i tillegg til å være et møtetilretteleggingsorgan. Sekretariatet er en selvstendig organisasjon som skal serve kontrollutvalget på samme måte som rådmannens stab server kommunestyret. Vi henviser i denne forbindelse til blant annet § 20 i kontrollutvalgskriften og koplingen mot kommuneloven § 23.2.

Lovutvalget forsøker å trekke en grense mellom revisjonens oppgaver ved forvaltningsrevisjon og sekretariatsoppgaver i dette kapitlet, noe de ikke lykkes med. Vi vil foreslå at den internasjonale definisjonen på revisjon NS-EN ISO 9000:2000 legges til grunn:

«Systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe revisjonsbevis og bedømme det objektivt for å bestemme i hvilken grad kriterier for revisjon er oppfylt».

Etter vår oppfatning må begrepet «systematisk» i denne sammenhengen bety at man følger bestemte revisjonsstandarder. Enhver vurdering av et faktum eller av om en lov er brutt, kan derfor ikke defineres som en revisjonshandling. Kontrollutvalget bør ha betydelig frihet til å velge hvordan oppgaver som ikke faller inn under en mer presis definisjon av revisjonens oppgaver skal utføres og hvem som skal utføre dem.

I 4. avsnitt i kapittel 25.3.4.2 sier lovutvalget:

«Etter utvalgets mening har ikke sekretariatet anledning til å innhente informasjon og vurdere det opp mot et regelverk, vedtak e.l. Dette vil etter utvalgets forslag være å utføre revisjon, og dermed en oppgave for revisor.»

Formuleringen definerer revisjon så vidt at begrepet blir meningsløst. Vi er redd for at dette vil føre til at sekretariatene vil tømmes for oppgaver, som heretter skal legges til revisjonen. Vi vil peke på at det finnes tilfeller hvor nettopp slike oppgaver er sekretariatets mandat, som f.eks. ved vurdering av valg av revisjonsordning og konkurranseutsetting av revisjon, eller ved habilitetsvurderinger. Sekretariatet skal også hjelpe utvalget til å skille mellom enkeltsaker som fremstår som rene klagesaker og saker som kan tyde på at administrasjonen gjør systematiske feil, slik at undersøkelser bør bestilles fra revisjonen. Dette krever at sekretariatet foretar en vurdering.

I kapittel 25.3.4.2 argumenterer lovutvalget for at sekretariatet ikke skal vurdere om revisors leveranser til utvalget holder faglig kvalitet. Det er etter vår mening meningsløst å vise til gjeldende rett om at sekretariatet skal passe på at saker som skal behandles i kontrollutvalget er forsvarlig utredet, og samtidig hevde at det vil være svært krevende for et sekretariat å foreta en vurdering av kvaliteten på produktet som leveres fra revisjonen.

Utvalget skriver riktignok at dersom det er åpenbare mangler ved produktene som revisor leverer, må likevel sekretariatet si fra om dette. Vi vil hevde at det ikke er mulig å gjøre en vurdering av «åpenbare mangler» uten å vurdere verken «metodevalg, prosjektdesign, datainnhenting, lovanvendelse og vurderinger som fremkommer i revisors rapporter».

Det er vanskelig å vurdere om en bestilling er tilfredsstillende besvart uten for eksempel å vurdere metoden som revisjonen har benyttet for å få svar på bestillingen. Vi minner om at det knapt er noen fagmiljø som leser og vurderer flere revisjonsrapporter enn sekretariatene. Vi kan vise til konkrete eksempler der sekretariatet har påpekt feil og mangler i revisors produkter både innen regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon/selskapskontroll. Dette må også ses i lys av påse-ansvaret sekretariatene bistår kontrollutvalgene med.

Vi vil også påpeke at det er sekretariatet som skriver innstillingen i disse som i andre saker.

Kontrollutvalgssekretariatene bistår kontrollutvalgene i deres vurderinger av hvilke saker de skal ta på seg og hvordan sakene skal søkes løst, f.eks. hvordan informasjon skal innhentes. Det er også sekretariatene som bistår kontrollutvalgene med deres bestillinger av revisjonsoppdrag og andre undersøkelser fra revisjonen eller fra andre, og som bistår kontrollutvalget i vurderingen om revisjonen leverer sine rapporter i tråd med bestilling. Sekretariatet bistår også kontrollutvalget generelt i utøvelsen av deres påse-ansvar overfor revisjonen.

FKT mener at lovutvalget har brukt en for vid og vag definisjon av revisjon i sin utredning, og at de går langt i å prøve å hemme sekretariatene i deres ansvars- og oppgaveutøvelse. Sekretariatene må kunne gjøre sine nødvendige vurderinger uten at de dermed foretar revisjon. En mer presis gjennomgående beskrivelse av, grensegang mellom og respekt for rollene til henholdsvis sekretariatene og revisjonen hadde vært på sin plass.

25.3.4.3 Kompetansekrav

Det argumenteres i utredningen for å innføre kompetansekrav til sekretariatet:

«Forutsetningen for et velfungerende kontrollutvalg er et godt og kompetent sekretariat.»

Utvalget konkluderer overraskende nok med at det ikke bør innføres kompetansekrav, og begrunner det med at dette vil innebære en for sterk inngripen i det kommunale selvstyret. Det er svært vanskelig å forstå denne begrunnelsen. Derimot vil vi legge vekt på argumentene som er fremmet for å innføre kompetansekrav, og vi anbefaler at det innføres et krav om solid høyere utdanning i kontrollutvalgssekretariatene, der minst en ansatt bør ha relevant utdanning på mastergradsnivå eller tilsvarende. Det kan med fordel utredes nærmere hva slags spesifikke krav som bør stilles.

FKT mener at det skal innføres kompetansekrav for ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

25.3.4.4 Størrelsen på sekretariatet

Lovutvalget argumenterer for at det ikke bør stilles krav til størrelsen på sekretariatet, da Deloitte-rapporten ikke har påvist noen sammenheng mellom størrelsen på sekretariatet og kvaliteten på sekretariatets arbeid. Vi mener at det ikke kan legges vekt på dette argumentet, da Deloitte ikke har undersøkt denne problemstillingen i tilstrekkelig grad. Vi ønsker at denne problemstillingen bør utredes nærmere.

Vi vil peke på at det er gode argumenter for at sekretariatene bør bli større. Større fagmiljø og bredere kompetansebase vil være et gode, og bidra til å utvikle tjenesten og bistå kontrollutvalget på en god måte. Samtidig vil et større sekretariat være mer robust overfor sykdom og vakanser samt at det vil være lettere å sikre uavhengighet til revisor og rådmann.

Videre skriver utvalget at kvalitetskrav vil tvinge mange kommuner over i interkommunalt samarbeid. Vi vil hevde at dette ikke er et reelt argument, all den tid de aller fleste sekretariater allerede er organisert som interkommunale samarbeid.

FKT mener at det bør stilles krav til kontrollutvalgssekretariatets størrelse.

Kapittel 26 Revisjon

26.2.3.5 Regnskapsrevisjon og kontrollutvalgets ansvar for forenklet etterlevelsesrevisjon

Lovutvalget foreslår at etterlevelsesrevisjon skal være en sentral kontrollform i kommunal sektor og at regnskapsrevisor skal ha utvidede oppgaver på økonomiområdet. I utredningen skriver utvalget at dette skal være en forenklet kontroll. Oppgaven slik den er beskrevet i lovforslaget (§ 24-9), kan imidlertid være svært omfattende, slik at dette også kan bli et budsjettspørsmål. Men vi mener at de foreslåtte endringene vil kunne gi kontrollutvalget nyttig oversikt over tilstanden på ulike tjenesteområder.

FKT støtter i utgangspunktet forslaget om utvidelse av regnskapsrevisors mandat innen forenklet etterlevelsesrevisjon. Vi mener likevel at utredningen i for liten grad konkretiserer hva de legger i dette.

26.2.3.6 Andre Spørsmål

Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor (nummererte brev)

Kommunelovutvalget foreslår at nummererte brev i utgangspunktet skal rettes direkte til kommunedirektøren. Dette innskrenker kontrollutvalgets mandat. Det fremstår som lite hensiktsmessig å gjøre adressering av nummererte brev til en løpende vurdering avhengig av forholdet det rapporteres om. Det kan potensielt føre til svært ulik praksis. Vi støtter ikke dette forslaget. Vi mener at nummererte brev går til den som forestår løpende tilsyn av den kommunale forvaltningen, det vil si kontrollutvalget. Denne ordningen har vi god erfaring med.

Sekretariatene konstaterer at revisor har svært ulik praksis når det gjelder nummererte brev. Vi støtter derfor utvalgets forslag om at «revisor årlig må utarbeide en oppsummering av de nummererte brev som er sendt gjennom året». I gjeldende rett har kontrollutvalget et ansvar for å følge opp påpekninger i nummererte brev. Dette er ikke tatt inn i lovutvalgets forslag.

FKT mener at dagens praksis med at alle nummererte brev rettes til kontrollutvalget må videreføres, og støtter dermed ikke utvalgets forslag til endringer av dette. Kontrollutvalgets ansvar for å følge opp påpekninger i nummererte brev må også videreføres.

26.3 Forvaltningsrevisjon

Vi støtter ikke utvalgets forslag om å fjerne kravet om årlig forvaltningsrevisjon. En kommune er i seg selv en så kompleks organisasjon at vi mener det skal veldig mye til om ikke en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse vil vise at det er behov for forvaltningsrevisjon på årlig basis. Et mer vagt uttrykk

kan fort gjøre behovet for forvaltningsrevisjon til et tema ved f.eks. budsjettsalderinger. Dette vil dermed kunne svekke den kommunale egenkontrollen.

Vi savner en presisering av kontrollutvalget sin rolle som bestiller av enkeltoppdrag i lovforslaget. Det må være kontrollutvalget som bestiller som skal bestemme hva de ønsker å få undersøkt gjennom en forvaltningsrevisjon, mens revisjonen som utfører bestemmer metode, revisjonskriterier osv.

Vi mener at utredningen i for liten grad drøfter hvem som bør ha ansvar for eller utføre overordnet analyse og utarbeiding av forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Noen kontrollutvalg ber revisor om å gjøre dette arbeidet, andre ber sekretariatet gjøre det. De avveininger som kan gjøres rundt dette, kan få betydning for forståelsen av bestiller-/utførermodellen mellom kontrollutvalg og revisjon.

FKT er ikke enige i utvalgets vurderinger og mener at bestemmelsen om årlig forvaltningsrevisjon må videreføres. Også innen dette feltet mener vi at rolle- og oppgavefordelingen mellom aktørene er for lite beskrevet i utredningen.

26.4 Sertifisering av revisor. Nasjonal kvalitetskontroll

Vi støtter utvalgets forslag om en nasjonal ordning for kvalitetskontroll med revisorer i kommunesektoren.

Kapittel 27 Kommunenes styring og kontroll med ekstern virksomhet

27.3 Innsynsrett i selskaper og lignende som utfører oppgaver for kommunen

Lovendringene som foreslås her vil styrke den politiske kontrollen med ekstern virksomhet innen kommunens ansvarsområder.

FKT støtter her utvalgets vurderinger.

27.4.1 Innledning

Lovutvalget mener det eksisterende regelverket for selskapskontroll i kommuneloven i utgangpunktet fungerer etter hensikten sin, og ser derfor ikke at det foreligger behov for store endringer i regelverket. Utvalget foreslår likevel å gjøre eierskapskontroll til en oppgave for revisjonen. Lovutvalget mener at dette forslaget skal føre til en klarere rollefordeling mellom sekretariatet og revisjonen samt forhindre dobbeltrolleproblematikk knyttet til sekretariatets arbeid. I definisjonen av revisjonsoppgaver i andre kapitler mener vi at utvalget selv legger opp til større dobbeltrolleproblematikk for revisor gjennom vid og vag definisjon av revisjonsbegrepet. Vi savner derfor en tydeligere begrepsavklaring generelt gjennom utredningen. Se også kommentarene knyttet til punkt 27.4.3.

FKT mener at beskrivelsen av eierskapskontroll (uten forvaltningsrevisjon i selskap) som ren revisjonsoppgave er mangelfullt definert i utredningen.

27.4.3 Eierskapskontroll i praksis

Lovutvalget bygger på data hentet fra Rapporten *Evaluering. Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat* (Deloitte 2014). Når vi ser nærmere på denne rapporten finner vi at det anslagsvis ble bestilt rundt 225 unike selskapskontroller i Norge i 2013. Dette er trolig en dobling siden 2008 (Nordlandsforskning, NF-rapport nr. 4/2007). Deloitte har i sin rapport gjennomgått 10 utvalgte selskapskontroller. 5 fra sine utvalgte kommuner og 5 fra databasen til Norges kommunerevisorforbund (NKRFF). De 10 utvalgte rapportene har Deloitte delt inn i tre varianter: «Selskapskontroll av eierskapsforvaltningen til kommunen», «forvaltningsrevisjon av et selskap» og «eierskapskontroll av et selskap». I den tredje varianten finner Deloitte at det gjennomgående har vært en utfordring å skille mellom

eierskapsforvaltning på den ene side og det at en faktisk går inn og gjør vurderinger av driften i selskapet på den andre siden. Deloitte skriver at «Flere» rapporter innenfor den tredje kategorien har en tilsvarende tilnærming. Vi mener at dette grunnlaget ikke er tilstrekkelig til å begrunne en lovendring. Departementet bør vurdere om det er behov for en grundigere undersøkelse av rolleforståelsen knyttet til gjennomføring av selskapskontroll, før eierskapskontrollen blir gjort til en oppgave kun for revisjonen. Det er etter vår oppfatning viktig at en mulig lovendring er velbegrunnet. Se også kommentarene knyttet til punkt 27.4.1.

FKT mener at utredningen i liten grad bygger opp under et eventuelt behov for lovendringen de foreslår.

27.4.4.2 Omfang av og plan for selskapskontroll

Utvalget foreslår at det skal lages en felles plan for forvaltningsrevisjon. Utvalgets vurdering er at det er hensiktsmessig å foreta en samlet risiko- og vesentlighetsvurdering for den virksomheten som skjer i kommunen og den virksomheten som skjer i kommunale selskap. Vi er uenig i at dette er hensiktsmessig, fordi disse risiko- og vesentlighetsvurderingene er svært forskjellige. Vi mener det er mer hensiktsmessig å foreta særskilt risiko og vesentlighetsvurderinger av selskapene med sikte på å tydeliggjøre både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

FKT mener at det må utarbeides uavhengige risiko- og vesentlighetsvurderinger for den virksomheten som skjer i kommunen og den virksomheten som skjer i kommunale selskap.

Med vennlig hilsen

Benedikte Muruvik Vonen
Styreleder

Kritisk til at revisjon kan bli for billig

De store revisjonsselskapene er klare til å konkurrere om **FUSJONERTE KOMMUNER**. Kommunerevisorforbundet advarer mot risikoen.

- Vi ser et økende prispress mot kommunal revisjon, og hvis dette presset blir for stort, er vi bekymret for om kontrollutvalgene får den revisjonen de forventer, sier Ole Kristian Rogndokken, daglig leder i Norges kommunerevisorforbund (NKRF).

De siste årene har om lag 50 kommuner gått over til privat revisjon, og de tre største revisjonsselskapene har størstedelen av kontraktene. I fjor fakturerte Deloitte nesten 36 millioner kroner til kommunene som er inne i Leverandørdatabasen til Kommunal Rapport. KPMG fakturerte 33 millioner og BDO 15,5 millioner kroner.

De kommunale revisorene dekker stadig 88 prosent av Kommune-Norge, ifølge NKRF - som organiserer folk fra begge leire.

- Den ene revisoren er ikke bedre enn den andre, men jeg er redd for at prispresset kan føre til at revisjonsomfanget blir for lavt. Hvis vi kan gå ut fra at det er en sammenheng mellom pris og handling, så snakker vi om en svekkelse av kommunenes egenkontroll i strid med alle politiske signaler, sier Rogndokken.

- Som å kjøpe bensin

Fagdirektør Harald Brandsås i Revisorforeningen tilbakeviser

at større og rimeligere kontrakter med private selskaper vil svekke kommunenes revisjon og egenkontroll.

- De store revisjonsselskapene har drillet sine opplegg for å revidere store organisasjoner. Det er veldig godt regulert i loven hva de skal utføre, og i tillegg kommer detaljerte oppdragsbeskrivelser fra kommunene. Det blir som å kjøpe bensin - du får den samme kvaliteten hos Shell og Statoil - kommunene får den samme bekreftelsen på regnskapene med den samme sikkerheten, sier Brandsås. Han er overbevist om at kommuner som slår seg sammen, vil spare penger på revisjon.

- På den andre siden vektlegger kommunene pris i for høy grad. Det viktigste for en kommune som skal kjøpe inn revisjonstjenester, er å sjekke kompetansen til revisor. De store selskapene har bygget opp kompetanse på kommunerevisjon, men det finnes også mindre aktører som har rekruttert tidligere kommunerevisorer for å sikre denne kompetansen, sier Brandsås.

Sparte 65 prosent

Bergen var først blant storbyene til å konkurransesette kommunens revisjon. I 2012 inngikk

Bergen kontrakt med henholdsvis BDO om regnskapsrevisjon og Deloitte om forvaltningsrevisjon. Nylig behandlet kontrollutvalget i Bergen en positiv evalueringsrapport om revisjonstjenestene (se undersak), hvor Rogaland Revisjon IKS har gjennomgått hele oppdraget og intervjuet bystyret, byrådet, kontrollutvalget og administrasjonen.

- Diskusjonen om ordningen har stiltet av, sier Ole Hopperstad, sekretariatsleder for kontrollutvalget.

Revisjonsutgiften i Bergen har falt fra 50 kroner per innbygger i 2012 til 22 kroner i 2015 - en nedgang på 65 prosent i perioden med privat revisjon. Til sammenlikning har kostnadene i Oslo ligget flatt mellom 79 og 82 kroner i samme periode, mens Trondheim har en nedgang fra 97 til 92 kroner per innbygger. Gjennomsnittet for de ti største kommunene utenom Oslo er 70 kroner per innbygger i brutto driftsutgifter til kontroll og revisjon i 2015.

- De fleste vil gå privat

Revisjonsselskapet BDO har tegnet ny kontrakt om regnskapsrevisjon med Bergen, etter at den forrige fireårsavtalen løp ut i sommer. Oppdragsansvarlig i BDO Terje Tvedt sier til Kommu-

nal Rapport at revisjonsbransjen forventer flere nye oppdrag i forbindelse med kommunereformen.

- Hittil har mange kommuner gått over til private revisorer, men ingen av disse har gått tilbake til intern kommunerevisjon så langt jeg vet. På kort sikt forventer vi flere utlysninger av revisjonsoppdrag, og på lengre sikt tror jeg de fleste kommunene vil gå over til privat revisjon.

Tvedt råder kommunene til å forholde seg bevisst til hva slags revisjon de ønsker og hva som er formålet.

- Revisjon er i realiteten en ekstern tjeneste som kommunene kjøper inn, selv om det utføres av en ansatt revisor. En overgang til ekstern revisor er derfor et tjenestekjøp og i mindre grad en konkurransesetting, påpeker Tvedt. Han mener for øvrig at pris har blitt et for viktig kriterium for innkjøp av kommunal revisjon.

- Selv om det åpenbart er penger å spare på å kjøpe tjenesten eksternt, bør alle kommuner vurdere nøye hvor mye de er tjent med å kutte i revisjonshonorarene.

Utgifter til kontroll og revisjon

Brutto driftsutgifter i 2015 på Kostra-funksjon 110 kontroll og revisjon, målt per innbygger

Disse har regnskapsført mest

Kommune	Per innb.	Totalt (1000 kr)
Røyrvik	1365	640
Vevrestad	1345	682
Leka	1215	683
Nesseby	1160	1112
Berlevåg	1117	1117
Fosnes	1087	688
Utsira	1085	217
Garnvik	1064	1212
Modalen	919	350
Lebesby	870	1147

Fedje, Åfjord og Sund har ikke regnskapsført noen brutto utgifter til kontroll og revisjon i 2015.

Disse har regnskapsført minst

Kommune	Per innb.	Totalt (1000 kr)
Lier	31	809
Ørsta	31	333
Hurdal	25	72
Bergen	22	6204
Fjell	22	538
Vefsn	20	269
Tysfjord	18	36
Enebakk	18	193
Halden	13	412
Steigen	11	27

Storbyene

Kroner per innbygger i brutto utgifter til kontroll og revisjon.

	2012	2013	2014	2015
Bergen	50	29	34	22
Oslo	79	77	81	82
Stavanger	50	48	56	38
Trondheim	97	96	90	92

Kommunerevisjon

Kommunene velger selv enten internt ansatt kommunerevisor, IKS eller ekstern revisjon gjennom konkurranse. 50 kommuner har i dag ekstern revisor.

Mener privatisering var «særdeles vellykket»

Den private revisjonen i Bergen er så vellykket at politikerne har tatt revisjon av dagsordenen, ifølge ekstern evalueringsrapport.

Bortsett fra en kort innkjørringsperiode og enkelte merknader til forvaltningsrevisjonen, konkluderer Bergen kommune med at konkurranseutsettingen av revisjon har vært særdeles vellykket. Etter fire år med BDO og Deloitte som leverandører av henholdsvis regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, leverte Rogaland Revisjon IKS en større

evaluering som også inneholder intervjuer med administrasjonen, kontrollutvalget og bystyrepolitikerne. Bortsett fra Rødts representant i bystyret melder alle seg tilfredse.

- I 2012 ble dagens ordning vedtatt med knappst mulig margin i bystyret. Men det daværende mindretallet gir i dag ikke uttrykk for at man ønsker seg tilbake til tidligere ordning. Revisjonsordningen er i dag ikke på den politiske agendaen, noe som må tolkes som en tillitserklæring

til dagens ordning, oppsummerer Cisel T. Aarrestad i Rogaland Revisjon IKS.

- Ordningen fungerer, så dette er ikke lenger et politisk spørsmål, sier Dag Skansen (H), leder av komité for finans, kultur og næring i Bergen fram til høsten 2015.

Administrasjonen oppgir at det skjedde en markant endring til det bedre ved omleggingen i 2012 og at man opplever «en helt annen verden» med den nye revisjonsordningen.

Sekretariatsleder Ole Hopperstad i bystyrets kontrollutvalg, som har den tetteste kontakten med revisorleverandørene, sier at evalueringsrapporten gir et riktig bilde.

- Vi har bevisst valgt en modell hvor to revisjonsselskaper har hvert sitt oppdrag for oss. I tillegg kan vi avtale spesifikke kontroller fra revisorene. Dette sikrer at revisjonsselskapene ikke kan få gjennom noe i kontrollutvalget som ikke er på plass, sier Hopperstad.

STAVANGER 11. APRIL 2015

A1. Konsern -Nøkkeltall og adm., styring og fellesutg. - grunnlagsdata

Funksjon 110

		2012	2013	2014	2015
1106 Haugesund	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	1025	1325	1272	1371
1134 Suldal	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	672	874	839	672
1135 Sauda	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	479	450	301	548 156
1145 Bokn	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	180	245	284	287
1146 Tysvær	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	401	524	538	558
1149 Karmøy	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	1033	1359	1069	1492
1151 Utsira	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	185	227	176	217
1160 Vindafjord	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	698	791	772	794 964
1211 Etne	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	486	571	593	540
1216 Sveio	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	559	376	440	550
		2012	2013	2014	2015
1106 Haugesund	Folkemengde i alt	35753	36099	36538	36951
1134 Suldal	Folkemengde i alt	3872	3881	3892	3903
1135 Sauda	Folkemengde i alt	4745	4760	4756	4710
1145 Bokn	Folkemengde i alt	865	868	865	865
1146 Tysvær	Folkemengde i alt	10487	10668	10857	10925
1149 Karmøy	Folkemengde i alt	41118	41753	42062	42187
1151 Utsira	Folkemengde i alt	209	211	206	200
1160 Vindafjord	Folkemengde i alt	8615	8747	8765	8788
1211 Etne	Folkemengde i alt	4040	4057	4103	4106
1216 Sveio	Folkemengde i alt	5400	5463	5509	5593
		2012	2013	2014	2015
1106 Haugesund	Styring og kontroll pr innbygger	29	37	35	37
1134 Suldal	Styring og kontroll pr innbygger	174	225	216	172
1135 Sauda	Styring og kontroll pr innbygger	101	95	63	140 23
1145 Bokn	Styring og kontroll pr innbygger	208	282	328	332
1146 Tysvær	Styring og kontroll pr innbygger	38	49	50	51
1149 Karmøy	Styring og kontroll pr innbygger	25	33	25	35
1151 Utsira	Styring og kontroll pr innbygger	885	1076	854	1085
1160 Vindafjord	Styring og kontroll pr innbygger	81	90	88	90 110
1211 Etne	Styring og kontroll pr innbygger	120	141	145	132
1216 Sveio	Styring og kontroll pr innbygger	104	69	80	98

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saks nr
Kontrollutvalget	14.11.16	18/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

ORIENTERING OM FORSLAGET TIL BUDSJETT 2017 OG ØKONOMIPLAN 2018-2020

Bakgrunn

Kontrollutvalget deltar ikke i behandlingen av kommunen sine økonomirapporter. Men som kommunens tilsynsorgan bør kontrollutvalget følge med i utviklingen av kommunen sin løpende drift. Det bør derfor være fast praksis at kontrollutvalget får seg forelagt de økonomirapporter som blir lagt fram for bystyret til orientering. Eventuelle kommentarer til regnskapet fra kontrollutvalget sin side blir gitt i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet om våren.

Kontrollutvalget har et lovpålagt ansvar for å utarbeide budsjettframlegg for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Utvalget er i sitt arbeid kun underlagt kommunestyret, ikke rådmannen. Forslaget kan derfor bare bli endret politisk. Rådmannen legger fram sitt forslag til saldert budsjett med heimel i kommunelova §§ 44-48 og KDR si forskrift fra 15.12.00

Budsjett 2017 og økonomiplan 2018-2020

Budsjettframlegg for 2017 og økonomiplan 2018-2020 er lagt ut på kommunen sin nettside.

Budsjettframlegget inneholder rådmannen sine kommentarer, kommentarer fra organisasjonen, ulike budsjettskjema, tiltaksliste, hovedoversikt og detaljbudsjett for ansvarsområda. Budsjett og økonomiplan blir endelig vedtatt av kommunestyret.

Forslaget til budsjett og økonomiplan vil bli presentert i møtet.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen sitt forslag til budsjett for 2017 og økonomiplan 2018-2020 til orientering.

Aksdal, 07.11.16

Odd Gunnar Høie

Rådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	14.11.16	19/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

BESTILLING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT – «ØKONOMISTYRING»

Saksvedlegg: «Økonomistyring» -prosjektplan utarbeidet av KPMG AS

Saksorientering:

Utvalget vedtok i møtet 12.09.16 i sak 14/16 følgende:

Sauda kontrollutvalg ber KPMG AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "Økonomistyring" til møtet den 14.11.16.

KPMG AS har utarbeidet en prosjektplan som følger vedlagt. I prosjektplanen legges det opp til å gjennomføre forvaltningsrevisjonen innenfor en tidsramme på 200 timer.

Gjennomføringen av prosjektet vil kunne starte opp høsten 2016 og revisor anslår at rapporten vil kunne levers i mai 2017. Arbeidet med prosjektet vil i hovedsak foregå i 2017 og bli belastet budsjettet for 2017. Utvalget må forutsette at forslaget til budsjett for forvaltningsrevisjon blir opprettholdt på samme nivå som tidligere og i henhold til utvalget sitt budsjettforslag. Utvalget sitt budsjettforslag var på 250 timer til forvaltningsrevisjoner.

Det er så langt i 2016 bestilt prosjekter for ca. 175 timer. Det gjelder utarbeidelse av analyser og planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av «Økonomistyring» i henhold til vedlagte prosjektplan (med eventuelle endringer som kommer frem i møtet).

Oppdraget bestilles av KPMG AS innenfor en ramme på 200 timer.

Aksdal, 07.11.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgsekretær

VEDLEGG SAK 19/16
19/16

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 28.10.16
Journalført: 16/1998 1096
Arkivkode: 216

Prosjekt- plan

Økonomistyring
Forvaltningsrevisjon
Sauda kommune

Oktober 2016

www.kpmg.no

Innhold

1. Innleiing	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Førebuing	3
2. Føremål, problemstillingar og kriterie	4
2.1 Formål	4
2.2 Problemstillingar	4
2.3 Revisjonskriterie	4
3. Tilnærming	5
3.1 Metode	5
3.2 Aktivitets- og framdriftsplan	5
4. Utførande revisorar	6
4.1 Prosjektteam	6
5. Honorar	7

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalet i Sauda vedtok i møtet 12.09.16 sak 14/16 å bestille ein prosjektplan for ein forvaltningsrevisjon om "Økonomistyring" frå KPMG AS.

Forvaltningsrevisjonen "Økonomistyring" er eit prioritert område i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020.

1.2 Førebuing

Det er eit mål å etablere ein god prosjektplan som stiller opp relevante og vesentlege problemstillingar for forvaltningsrevisjonen. KPMG har gjennomført ein prosess for å konkretisera formål og problemstillingar i forvaltningsrevisjonen. I prosessen har me blant anna hatt samtale med rådmann og økonomisjef i Sauda kommune. Me har også gjennomgått Sauda kommune si årsmelding og årsregnskap for 2015 og økonomiplan for 2016-2019.

Frå den overordna analysen og samtale med rådmannen kjem det fram at kommunen har hatt meirforbruk i forhold til budsjett over tid innanfor fleire område. Det er kjent at dette i stor grad gjeld vikarbruk, innanfor fleire einingar. Eventuelle manglar i styring av forbruket kan ha negative konsekvensar, til dømes tæring av fond, lågare handlefridom og kan på sikt påverke tenestetilbodet i kommunen. For å ha kontroll på forbruket er det viktig med gode rutinar for økonomistyring, herunder planlegging, oppfølging og iverksetting av tiltak. Eittersom Sauda kommune står ovenfor potensielle utfordringar med reduksjon i inntekter, er det viktig med ein grundig budsjettprosess som sikrar eit realistisk budsjett innanfor forventa rammer. Det er også viktig at økonomistyringa sikrar at ein oppdager eventuelle avvik, og at tiltak vert iverksett ved behov.

2. Føremål, problemstillingar og kriterie

2.1 Formål

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å vurdere om Sauda kommune, som står ovanfor endra økonomiske rammebetingelsar, har rutiner, system og prosedyrer som legg til rette for å følge lovpålagte krav og som sikrar ei tilfredsstillande økonomistyring. Det vil også vere eit føremål å undersøke i kva grad rutiner og prosedyrar vert etterlevd i praksis. Ein vil også vurdere Sauda si avvikhandtering innanfor økonomi, herunder korleis avvik vert fulgt opp, kva tiltak som vert iverksett og effekten av desse. God økonomistyring er ein føresetnad for ein berekraftig økonomi.

Forvaltningsrevisjonen vil vere forbettringsorientert, og vil ha som formål å gje anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekkjer avvik eller mulige forbettringsområder.

2.2 Problemstillingar

På bakgrunn av formålet blir følgjande problemstillingar foreslått:

1. Kva krav, system og rutinar har kommunen som sikrar ei hensiktsmessig økonomistyring?
 - a. Kva system og rutinar har kommunen for utarbeiding og revidering av budsjett?
 - b. Kva økonomirapporteringsrutinar har kommunen?
 - c. Korleis vert økonomiske avvik handtert og fulgt opp?
2. Er kommunen sine system og rutinar for økonomistyring i tråd med lovpålagte krav, politiske vedtak og føresetnader?
3. Er den praktiske økonomistyringa i samsvar med kommunen sine system og rutinar?

Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og analysert mht. konsekvens og årsak. Det vil også bli lagt inn forslag til forbedringstiltak.

2.3 Revisjonskriterie

Til problemstillinga vert det stilt opp revisjonskriterie. Revisjonskriterie er dei krav og normer som tilstand og/eller praksis kommunen vert målt mot. Revisjonskriteria må vere aktuelle, relevante og gyldige for kommunen.

Sentrale kjelder til revisjonskriterie vil vere:

- Kommuneloven.
- Forskrift om årsbudsjett.
- Veileder for økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
- Kommunen sine interne rutinar og retningslinjer.
- Politiske vedtak, mål og føresetnader.

3. Tilnærming

3.1 Metode

For å svare på problemstillingane vil vi samle inn data ved bruk av følgende teknikkar:

- Dokumentinnsamling og analyse
- Intervjuer

Det bli samla inn dokumentasjon frå kommunen som vil bli gjennomgått og analysert opp mot revisjonskriteria.

Det vil i tillegg bli gjennomført intervjuer med eit utvalg av tilsette i kommunen som er involvert i prosessar knytt til budsjett- og økonomistyring i kommunen. Valg av personar for interjvu vil bli avtalt nærmare med kommunen. Før gjennomføring av interjvu vil det bli utarbeida intervjuguider. Frå kvart intervju vil det bli skrive referat som blir sendt til respondentane til verifisering. Data frå respondentane vil bli sammenstilt med analysert dokumentasjon og dette vil sammen bli vurdert opp imot revisjonskriteriane.

3.2 Aktivitets- og framdriftsplan

Figuren under viser forslag til aktivitets- og framdriftsplan:

Faser + aktiviteter	Ansvar	Timer	Oktober				November				Desember				Januar				Februar				Mars				April					
			40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 Forberede		20																														
1.1 Forundersøkelse	KPMG	10																														
1.2 Etablere prosjektplan	KPMG	5																														
1.3 Godkjenning prosjektplan i KU	KPMG	5																														
2 Starte opp		15																														
2.1 Sende oppstartsbrief	KPMG	3																														
2.2 Oppstartsmøte	KPMG	5																														
2.3 Dokumentliste	KPMG	3																														
2.4 Intervjuplan	KPMG	4																														
3 Gjennomføre		150																														
3.1 Dokumentanalyse	KPMG	25																														
3.2 Intervjuguide	KPMG	10																														
3.4 Interjvu	KPMG	40																														
3.5 Analyse	KPMG	40																														
3.6 Kvalitetssikring	KPMG	5																														
3.7 Rapportutkast	KPMG	30																														
4 Rapport		15																														
4.1 Ferdigstille rapportutkast	KPMG	10																														
4.2 Høring rapportutkast (1-2 veke)	KPMG	3																														
4.3 Oversending av rapport	KPMG	2																														
4.4 Presentasjon KU	KPMG	10																														
		200																														

Aktivitets- og framdriftsplanen viser at arbeidet med forvaltningsrevisjonen kan starte opp i slutten av november, etter at prosjektplanen er vedtatt i kontrollutvalget. I tidsrommet januar – februar vil me samle inn og analysere data. Rapportskriving og høring av rapporten vil skje i mars – april, med levering av endelig rapport til kontrollutvalget sitt sekretariat seinast innen utgangen av april 2017.

4. Utførande revisorar

4.1 Prosjektteam

KPMG sitt team i forvaltningsrevisjonen består av:

Direktør: Ole Willy Fundingsrud

Prosjektleiarr: Senior manager Karl Hesjedal

Prosjektmedarbeidar:

- Bjørg Rabbe Sandven
- Lena Davik Fjørtoft

5. Honorar

I henhold til avtale.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kontrollutvalget	14.11.16	20/16
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

Kan bli behandlet i lukket møte – Offl § 24/KL § 31 nr. 5

OVERORDNET REVISJONSTRATEGI / REVISJONSPLAN FOR REGNSKAPSÅRET 2016

Vedlegg: Revisjonsplan Sauda kommune 2016 – (blir ettersendt eller delt ut i møtet)
U.Off. § 14

Saksorientering:

Etter kommuneloven § 77, 4. ledd skal kontrollutvalget ”*påse at kommunens regnskaper blir revidert på betryggende måte*”. Tilsynet blir gjennomført ved at revisjonen rapporterer til kontrollutvalget om de ulike trinnene i revisjonsprosessen. Rapporteringen dekker både planlegging, gjennomføring og oppsummering av arbeidet.

I følge forskrift om revisjon § 4 og god kommunal revisjonsskikk, skal revisor hvert år utarbeide en plan for revisjon av regnskapet. Dette er et internt dokument som styrer det arbeidet revisor må gjøre for å kunne godkjenne regnskapet.

KPMG sin revisjonsplan for Sauda kommune vil bli ettersendt eller delt ut i møtet. Det er fra KPMG ønske om at den unntas offentlighet, da de anser det til å være et internt arbeidsdokument (off.l § 14).

Revisor vil gi en muntlig orientering til utvalget om hovedinnholdet i arbeidet. Opplysninger som kan komme fram i møtet kan bli vurdert som unntatt offentlighet («tungtveiende offentlig interesse») og møtet kan bli lukket i henhold til offentleglova § 24 og kommuneloven § 31 nr. 5, men dette skal også bli vurdert opp mot hensynet til mer-offentlighet, før eventuell lukking.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Sauda kontrollutvalg tar presentasjonen av overordnet revisjonsstrategi/revisjonsplan for regnskapsåret 2016 til orientering.

Aksdal, 07.11.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	14.11.16	21/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

MØTEPLAN FOR 2017 - KONTROLLUTVALGET

Vedlegg: Oversiktskalender for 2017 og foreslått møteplan for alle politiske utvalg

Saksorientering:

Sekretariatet har med utgangspunkt i tidligere års møter laget et forslag til møteplan for 2017. Det er som tidligere år lagt inn 4 møter. Møtedag og møtested er foreslått videreført som tidligere.

Møtene er åpne for publikum og presse. Det er derfor viktig at møteplanen blir mest mulig korrekt. Sekretariatet foreslår følgende datoer:

- 6. februar (årsmelding) (saker til kommunestyremøte)
- 15. mai (årsregnskap) (innstilling til kommunestyremøte)
- 18. september (budsjett) (evt. saker til kommunestyremøte oktober)
- 13. november (møteplan) (budsjettvedtak i kommunestyremøte i desember)

I følge forskriften kan ikke formannskapet gjøre vedtak i regnskapssaken før innstillingen til kontrollutvalget foreligger. Dato for dette møtet vil derfor være avhengig av når det er planlagt behandling av årsmelding og regnskap i formannskapet. Det er også mulig å ha ekstra møter hvis det skulle bli behov for det eller flytte møter.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende møteplan for 2017:

MØTE	TIDSPUNKT
Mandag 6. februar	Kl. 10.00
Mandag 15. mai	Kl. 10.00
Mandag 18. september	Kl. 10.00
Mandag 13. november	Kl. 10.00

Sekretær kan i samråd med utvalgsleder endre møtedato ved behov.

Aksdal, 07.11.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Oversiktskalender 2017 - *Saida*

Januar 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
52							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					

5 ● 12 ○ 19 ○ 28 ●

Februar 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
5			1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11	12
7	13	14	15	16	17	18	19
8	20	21	22	23	24	25	26
9	27	28					

4 ● 11 ○ 18 ○ 26 ●

Mars 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
9			1	2	3	4	5
10	6	7	8	9	10	11	12
11	13	14	15	16	17	18	19
12	20	21	22	23	24	25	26
13	27	28	29	30	31		

5 ● 12 ○ 20 ● 28 ●

NKRF-konf
1-2/2

April 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
13						1	2
14	3	4	5	6	7	8	9
15	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	23
17	24	25	26	27	28	29	30

3 ● 11 ○ 19 ○ 26 ●

Mai 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
18	1	2	3	4	5	6	7
19	8	9	10	11	12	13	14
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	28
22	29	30	31				

3 ● 10 ○ 19 ○ 25 ●

Juni 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
22				1	2	3	4
23	5	6	7	8	9	10	11
24	12	13	14	15	16	17	18
25	19	20	21	22	23	24	25
26	26	27	28	29	30		

1 ● 9 ○ 17 ● 24 ●

FKF-konf i
Tromsø
7-8/6

Juli 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26						1	2
27	3	4	5	6	7	8	9
28	10	11	12	13	14	15	16
29	17	18	19	20	21	22	23
30	24	25	26	27	28	29	30
31	31						

1 ● 9 ○ 16 ● 23 ● 30 ●

August 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31			1	2	3	4	5
32	7	8	9	10	11	12	13
33	14	15	16	17	18	19	20
34	21	22	23	24	25	26	27
35	28	29	30	31			

7 ○ 15 ● 21 ● 29 ●

September 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
35						1	2
36	4	5	6	7	8	9	10
37	11	12	13	14	15	16	17
38	18	19	20	21	22	23	24
39	25	26	27	28	29	30	

6 ○ 13 ● 20 ● 28 ●

11/9-valgdag

Oktober 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28	29
44	30	31					

5 ○ 12 ● 19 ● 28 ●

November 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
44			1	2	3	4	5
45	6	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18	19
47	20	21	22	23	24	25	26
48	27	28	29	30			

4 ○ 10 ● 18 ● 26 ●

Desember 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
48						1	2
49	4	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16	17
51	18	19	20	21	22	23	24
52	25	26	27	28	29	30	31

3 ○ 10 ● 18 ● 26 ●

🇳🇴	1. jan	Nyttårsdag
🇳🇴	21. jan	Prinsesse Ingrid Alexandra, 13 år
🇳🇴	6. feb	Samefolkets dag
	12. feb	Morsdag
♥	14. feb	St. Valentines dag
🇳🇴	21. feb	Kong Harald, 80 år
	26. feb	Fastelavn
	20. mar	Vårjevndøgn
	21. mar	Offisielt vårjevndøgn
	26. mar	Sommertid start
	9. apr	Palmesøndag
	13. apr	Skjærtorsdag
	14. apr	Langfredag

🇳🇴	16. apr	1. påskedag
	17. apr	2. påskedag
🇳🇴	1. mai	Off. høgtidsdag
🇳🇴	8. mai	Frigjøringsdag 1945
🇳🇴	17. mai	Grunnlovsdag 1814
	25. mai	Kr. Himmelfartsdag
🇳🇴	4. jun	1. pinsedag
	5. jun	2. pinsedag
🇳🇴	7. jun	Unionsoppløsning 1905
	21. jun	Sommersolverv
	23. jun	Jonsokaften
🇳🇴	4. jul	Dronning Sonja, 80 år
🇳🇴	20. jul	Kronprins Haakon, 44 år
🇳🇴	29. jul	Olsokdagen

🇳🇴	19. aug	Kronprinsesse Mette-Marit, 44 år
	22. sep	Høstjevndøgn
	29. okt	Sommertid slutt
	31. okt	Halloween
	5. nov	Allehelgensdag
	12. nov	Farsdag
	3. des	1. søndag i advent
	13. des	Luciadagen
	21. des	Vintersolverv
🇳🇴	25. des	1. juledag
	26. des	2. juledag

VERNEBOD SAK 21/16
 Forslag 2017 - Sandra

	Jan	Feb	Mars	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	des
Kommunestyre kl 08.30		8	15	26		21			20	18	29	13
Formannskap kl 08.00	25		1	5	24	7		30		4	15	
Valgstyret									12 (tirs)			
Administrasjonsutval – kl. 08.00	25				25			30			15	
Arbeidsmiljøutval												
Hovudtillitsvalte kl. 08.30												
Verneombod kl 13.15												
Kontrollutval 1000-1400		6			15				18		13	
Eldreråd – kl 0900 (biblioteket)			27			5				2	13	
Funksjonsnedsettes Råd – kl 1230 (biblioteket)			27			5				2	13	